

Comunicat de presă

16 noiembrie 2011

Nu striviți democrația!

Poziția *Coaliției 2012 pentru Alegeri Corecte* cu privire la organizarea concomitentă a alegerilor locale și a celor parlamentare și modificarea legislației electorale pentru alegerile din 2012

Luând act de propunerile partidelor politice aflate la guvernare vizând comasarea alegerilor și modificarea sistemului electoral pentru alegerile de anul viitor, *Coaliția 2012 pentru Alegeri Corecte* își exprimă îngrijorarea cu privire la efectele potențial devastatoare ale acestor schimbări asupra gradului, și așa precar, de democrație din țara noastră. Într-o perioadă în care criza economică favorizează, peste tot în lume, manifestarea unor mișcări populiste și antidemocratice, astfel de măsuri arbitrare riscă să afecteze iremediabil echilibrul fragil al democrației de față din România.

Caracterul deloc democratic al acestui tip de schimbări rezultă și din concluziile *Consiliului pentru alegeri democratice*¹ 2010 și ale *Comisiei de la Veneția 2010*² potrivit cărora „deși legislația electorală nu este gravată în marmură, ea nu poate, pe de altă parte, să facă obiectul unor modificări constante. **Schimbarea regulilor jocului chiar înaintea sau în timpul alegerilor nu favorizează alegerile democratice.** (s.n.) *Codul bunelor practici în materie electorală* (CDL-AD(2002)023rev, punctul II.2.B) precizează că «**elementele fundamentale ale dreptului electoral [...] nu trebuie deloc modificate cu mai puțin de un an înaintea alegerilor** și trebuie tratate la nivel constituțional sau la un nivel superior celui al unei legi ordinare ». În declarația interpretativă asupra stabilității dreptului electoral (CDLAD(2005)043), această dispoziție este clarificată: « De o manieră generală orice reformă a legislației electorale destinată să fie aplicată în alegeri trebuie să intervină suficient de devreme pentru ca aceasta să fie într-adevăr aplicabilă ». La limită, în anume circumstanțe, exceptarea regulii de un an poate fi acceptată, de exemplu dacă este necesar să fie remediate pe cale legislativă probleme neprevăzute sau pentru a rectifica legislația electorală acolo unde aceasta ar aduce atingere drepturilor internaționale recunoscute». Ori, în România nu putem vorbi despre astfel de circumstanțe. Constatăm cu îngrijorare că toate criteriile de bună practică în materie electorală sunt ocolite și că întreaga procedură propusă de *Comisia de la Veneția* este oculată fără nicio explicație acceptabilă.

Sistem electoral discriminatoriu

Diferențierea între sistemul electoral de la Camera Deputaților și de la Senat este de neînțeles câtă vreme ambele camere reprezintă națiunea română. *Coaliția 2012* avertizează că orice sistem majoritar – iar partidele aflate la guvernare au propus un sistem majoritar uninominal relativ (într-un tur) – discriminează între cetățeni, împărțind națiunea între cei ce au votat cu câștigătorii și sunt reprezentați și cei ce nu au votat cu câștigătorii și nu sunt reprezentați în Parlament. Se încalcă astfel principiul egalității între cetățenii României care au dreptul la o reprezentare echitabilă în forul legislativ. Aceeași situație există și în ce privește alegerea a 88 de senatori care nu țin cont nici de principiul egalității, dar nici de diferențele de populație existente între județe. *Trecerea la un sistem electoral majoritar într-un tur ar fi un serios pas înapoi conducându-ne la perioada comunistă, când se folosea exact același sistem electoral.*

Reducerea costurilor electorale – un fals argument

Înțelegem că principalul argument adus în favoarea organizării concomitente a alegerilor locale și a celor parlamentare de anul viitor este reducerea cheltuielilor din fondurile publice. De aceea, *Coaliția 2012 pentru Alegeri Corecte* atrage atenția asupra faptului că în ciuda desfășurării concomitente a

¹ Raportul asupra calendarului și inventarului criteriilor politice de evaluare a alegerilor adoptat de Consiliul pentru alegeri democratice în cea de-a 34 reuniune a sa pe 14 octombrie 2010 la Veneția;

² Cu ocazia celei de-a 84 sesiuni plenare pe 16 octombrie 2010.

ambelor scrutine, alegerile se vor desfășura în circumscripții diferite. Mai mult, luând în calcul precedentele organizării concomitente de alegeri și referendumuri, în 2009 și în 2007, este evident faptul că vor exista cheltuieli pentru organizarea de birouri electorale (ale secțiilor de votare) diferite, necesare susținerii fiecăruia dintre tipurile de alegeri. Astfel, costurile necesare organizării secțiilor de votare, tipăririi buletinelor de vot și pentru plata resurselor umane rămân aceleași.

Coaliția 2012 pentru Alegeri Corecte atrage atenția asupra faptului că economiile la bugetul de stat nu pot deveni surse constante de legitimare pentru acțiuni care pot risca să pericliteze buna funcționare a unui stat democratic.

De asemenea, considerăm că procesul electoral poate fi afectat datorită utilizării de către votanți a unui număr mai mare de buletine de vot într-un timp scurt, fapt care poate crea confuzie în rândul alegătorilor.

Legitimitatea alegerilor compromisă

Atragem atenția că organizarea concomitentă a alegerilor nu determină economii substanțiale la bugetul de stat ci aduce în plus două tipuri de inconveniente majore. Pe de o parte, deoarece votul tinde să fie monocolor, iar dezbaterile electorale să se apropie de problemele cotidiene ale alegătorilor, organizarea concomitentă nu va permite prezentarea, discutarea și dezbaterile proiectelor la nivel național în mod eficient. Din această perspectivă, parlamentul și guvernul rezultate în urma alegerilor, indiferent ce partid va deține majoritatea, vor fi afectate de absența legitimității generate de acceptarea la nivelul electoratului doar a programului politic local.

Finanțarea opacă a campaniei

Comasarea celor două tipuri de alegeri poate influența și mecanismele de finanțare a partidelor politice, în sensul scăderii gradului de transparență. Astfel, partidele și formațiunile politice care participă la alegeri sunt aceleași și chiar dacă există rapoarte contabile separate și mandatarilor diferiți, sumele folosite în fiecare campanie nu se vor putea identifica distinct. Acest aspect va opaciza procesul și va fi dificil de identificat în rapoartele partidelor suma de bani plătită pentru publicitate electorală și care generează voturi la nivel local, județean sau național.

Legislație nedemocratică

Organizarea alegerilor concomitent presupune modificări legislative semnificative, fiind nevoie de prelungirea mandatelor pentru aleșii locali, în speță primari, consilieri locali și județeni, precum și președinți ai consiliilor județene și deci modificarea unei legi organice. De aceea, *Coaliția 2012* atrage atenția asupra riscului de a modifica aceste reglementări prin procedura de asumare a răspunderii guvernamentale, proces care ar contrazice flagrant normele democratice și constituționale.

Având în vedere toate aceste argumente cerem, în numele transparenței, a principiului bunei guvernări, dar și a bunei credințe pe care partidele aflate la guvernare le-au arătat în alte ocazii, începerea unor consultări largi în privința procesului de organizare a alegerilor de anul viitor.